

Herkennen van kindermishandeling en aanbieden van opvoedondersteuning

Quote

"In Nederland worden tussen de 107.000 en 160.000 kinderen per jaar mishandeld."

De feiten

- in Nederland worden per jaar 107.000 tot 160.000 kinderen op enigerlei wijze mishandeld
- Er is toenemend bewijs voor het verband tussen de ervaring met kindermishandeling en het (later) optreden van psychische problemen.
- Daarnaast zijn schoolresultaten slechter, kunnen ze zich minder goed concentreren, maken minder vriendjes en spelen er naast mishandeling vaak meerdere problemen in deze gezinnen.
- Veel ouders die hun kinderen mishandelen doen dit niet uit kwaadheid en willen niet opzettelijk hun kind verwonden of geestelijk beschadigen. Zij zijn zelf als kind veelal ook mishandeld en kennen vaak geen andere strategie om met het gedrag van hun kind om te gaan.
- Soms hebben ouders verkeerde verwachtingen van hun kind en zijn gefrustreerd dat het kind daar niet aan voldoet.
- Daarnaast is het mogelijk dat ouders een foutief motief toeschrijft aan het gedrag van een kind. Een moeder zei: 'mijn kind huilt expres, ze weet dat ik hoofdpijn heb en huilt al de hele middag om mij te pesten.' Het kind waarover ze sprak bleek 6 weken oud te zijn.

Wat is het probleem?

Mishandeling komt voor bij kinderen in alle leeftijden, jongens en meisjes met de meest uiteenlopende achtergronden. Kindermishandeling omvat verschillende soorten mishandeling (www.AMK-nederland.nl) :

1. Lichamelijke mishandeling

Het toebrengen van verwondingen zoals kneuzingen, blauwe plekken, snij-, brand-, of schaafwonden, botbreuken, hersenletsel. Deze verwondingen kunnen ontstaan door slaan, schoppen, knijpen, door elkaar schudden, branden, snijden, krabben, verstikking, vergiftiging. Ook een uitgevoerde of dreigende meisjesbesnijdenis valt onder kindermishandeling.

2. Lichamelijke verwaarlozing

Aan het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft, zoals goede voeding, voldoende kleding, voldoende slaap, goede hygiëne en benodigde medische verzorging.

3. Psychische of emotionele mishandeling

Stelselmatig vernederen, kleineren, pesten, bang maken, bedreigen met geweld, achterstellen, het verbieden met anderen om te gaan, eisen stellen waaraan het kind niet kan voldoen. Ook getuige zijn van huiselijk geweld valt hieronder.

4. Psychische of emotionele verwaarlozing

Aan het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft: aandacht, respect, veiligheid, scholing, contact, warmte, liefde, genegenheid en bevestiging.

5. Seksueel misbruik

Seksuele handelingen bij of met het kind, die niet passen bij leeftijd of ontwikkeling, of seksuele handelingen waaraan het kind zich niet kan onttrekken. Dit gaat van het betasten van het lichaam tot verkrachting en komt voor bij kinderen van alle leeftijden. Ook het tonen van pornografisch materiaal aan een kind valt onder seksueel misbruik.

Wie loopt er risico?

- 0 - 20 jaar

Omschrijving:
alle kinderen

Hoe wordt het erger? Kan het worden voorkomen?

Ouders, burens en vrienden kunnen mishandeling voorkomen en stoppen door binnen een sociaal netwerk elkaar aan te spreken op mishandelend gedrag en alternatieven opvoedvaardigheden aan te reiken. Wanneer dit zelf niet lukt, is er het loket van de Centra voor Jeugd en Gezin of bureau jeugdzorg waar professionele hulp laagdrempelig aanwezig is.

Wanneer een kind reeds mishandeld wordt en leerkrachten, burens of vrienden maken zich zorgen, dan kunnen ze een melding maken bij het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling. Dit kan anoniem en er is ook de mogelijkheid om vrijblijvend advies in te winnen over wat je moet doen in zo'n situatie.

Hulp voor de ouders/verzorgers:

Voor ouders bestaan er woede- en agressie beheersingstrainingen om om te leren gaan met hun emoties op de moeilijke momenten die iedere ouder zal ervaren in de opvoeding van zijn kinderen.

Er zijn uitstekende cursussen voor opvoedingsondersteuning om andere opvoedstrategieën aan te leren en moeilijke situaties te leren herkennen en voorkomen. Triple P –positief pedagogisch programma- is hier een goed voorbeeld van.

De vijf principes die bij het positief opvoeden van Triple P horen zijn:

1. Kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden
2. Kinderen laten leren door positieve ondersteuning
3. Een aansprekende discipline hanteren
4. Realistische verwachtingen hebben van het kind
5. Goed voor jezelf zorgen

Sinds kort is er een cursus beschikbaar om ouders te ondersteunen die een foutief motief toeschrijven aan het gedrag van hun kind, zoals de moeder van de 6-weeken oude baby die 'expres' huilt. Hierbij worden ontwikkelingspaden van kinderen toegelicht specifiek geconcentreerd op je echt dit begrip bij deze jonge kinderen mag verwachten.

Conclusie

- Leerkrachten, burens, vrienden en kennissen hebben een verantwoording naar het kind om bij vermoeden van kindermishandeling een helpende hand te bieden.
- Gezinnen die geholpen worden ervaren uiteindelijk een opluchting wanneer ze deze helpende hand aangereikt krijgen en de situatie hanteerbaar wordt.
- Een verbetering in de opvoedsituatie geeft lucht om ook andere moeilijkheden aan te pakken, zoals de financiële situatie of andere stressoren.

Casus: Een nieuwe partner met losse handjes

Marco is sinds enkele maanden ingetrokken bij Sylvia en haar zoontje Dylan (3) uit een vorige relatie. Dylan is een ondernemend kereltje dat op eigenwijze manier de wereld om zich heen ontdekt. Op een morgen worden

Marco en Sylvia wakker van hard geluid uit de slaapkamer van Dylan, gevolgd door huilen. Hij is uit bed en heeft de gordijnen als lianen gebruikt, net zoals zijn held Tarzan. Dit was een tijdje leuk en Dylan voelde zich een echte Tarzan totdat de rails uit de muur kwam en naar beneden viel.

Marco beziet de ravage en wordt woedend. Hij schreeuwt naar Dylan, die harder gaat huilen. 'Waarom heb je dat gedaan? Ben je niet helemaal goed bij je hoofd!' en Dylan wordt bij zijn schouders gepakt en op en neer geschud. Sylvia schrikt van de heftige reactie van Marco maar grijpt niet in. Dylan heeft het inmiddels op een krijsen gezet.

De burens van Sylvia en Marco worden wakker van Dylans gekrijs. De buurman zucht en draait zich boos om; weer niet uitslapen op een zaterdagochtend! De buurvrouw peinst, ze horen regelmatig hun 3-jarige buurkind huilen en vorige week had hij ook al veel blauwe plekken. Ze neemt zich voor om hier met Sylvia over te praten, wanneer haar nieuwe vriend de deur uit is. De buurvrouw begrijpt dat het leven niet makkelijk is als alleenstaande moeder maar ze maakt zich zorgen om Dylan.

De ontwikkeling van het verhaal kan twee kanten op:

A:

De buurvrouw meldt het gezin bij het AMK, er komt een onderzoek en wanneer er sprake blijkt te zijn van mishandeling kan Dylan door de rechter onder toezicht van een voogd worden geplaatst. Sylvia en Marco wordt een traject met o.a. opvoedingsondersteuning aangeboden. In Nederland is het gebruikelijk om het kind bij voorkeur bij zijn biologische ouders te laten opgroeien, alleen in het geval dat een kind ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd zal door een rechter tot uithuisplaatsing worden besloten. Naast onder toezicht stelling zal het gezin een hulptraject aangeboden krijgen. Hierin leren Sylvia en Marco dat er andere manieren van disciplineren zijn dan schreeuwen en slaan. Ze leren o.a. complimenten geven wanneer iets goed gaat, te herkennen wanneer probleemgedrag begint en het te voorkomen. Daarnaast leren ze op een gepaste wijze regels en grenzen aan te geven door deze eerst goed uit te leggen, bij goed gedrag veelvuldig te complimenteren en bij overtreding een korte time-out in te zetten.

B:

Sylvia ziet in dat Marco's gedrag niet goed is en spreekt hem daarop aan. Hij vertelt dat toen hij klein was en iets stouts deed, zijn vader hem ook sloeg en daar is hij toch niet slechter van geworden? Wel begint Marco te merken dat Dylan schrikachtig reageert wanneer Marco luid spreekt, zelfs bij het vertellen van een grapje. Sylvia overtuigt Marco mee te gaan naar het loket van het Centrum voor Jeugd en Gezin en hier schrijven ze zich in voor een opvoedcursus. Marco leert andere manieren om met Dylans ondeugende gedrag om te gaan. Hij krijgt plezier in spelen met Dylan en merkt dat het kereltje beter luistert wanneer Marco hem iets vraagt.

Meer informatie

Algemeen Meldpunt Kindermishandeling
www.AMK-Nederland.nl

Opvoedingsondersteuning:
www.triplep-nederland.nl

Trimbos instituut
Contactpersoon: drs. P.A.M. Speetjens (Paula)
030-297 11 00